

De wisselende rol van Amerikaanse vogelkers in het bosbeheer

Pro Silva Vlaanderen was op zoek naar een herbronning van vogelkersbestrijding en organiseerde in het voorjaar van 2009 twee excursies. Hierop waren veel deelnemers van Pro Silva Nederland aanwezig; ook in Nederland is het thema vogelkersbestrijding – na 50 jaar bestrijden – nog steeds actueel. Op de excursie van 15 mei werden experimenten met heupkap in Duinoord besproken, op 6 juni de goedge-documenteerde bestrijding in Ophovennerheide.

In dit artikel geven we een verslag van beide excursies en bespreken we de geschiedenis van Amerikaanse vogelkers in West-Europa. We gebruikten het uitgebreide artikel van Starfinger et al. (2003) als basis en voegden resultaten uit recent onderzoek toe.

Hoe komt het dat er zo veel Amerikaanse vogelkers in onze bossen staat? Waarom bestrijden we Amerikaanse vogelkers eigenlijk?

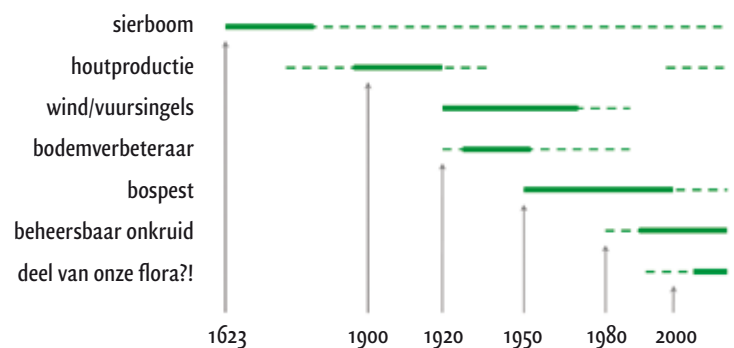
Sierboom

Amerikaanse vogelkers (*Prunus serotina* Ehrh.) was een van de eerste boomsoorten die vanuit Amerika ingevoerd werden in Europa. In 1623 werd de soort al als sierboom geplant bij Parijs, later ook in andere parken en arboreta. Dit leidde nergens tot zorgwekkende verjonging.

Kwaliteitshoutsoort?

Op het einde van de 18de eeuw werd gesuggereerd dat de als sierboom gekende Amerikaanse vogelkers kwaliteitsvol stamhout kon voortbrengen op arme gronden. Na kleinschalige experimenten vanaf 1880 werd de soort vanaf 1900 op grotere schaal aangeplant in de zandstre-

GUY GEUDENS, MARGOT VANHELLEMONT, BART NYSSEN

Figuur 1: De wisselende rol van Amerikaanse vogelkers in West-Europa.

ken van Noord-Duitsland, België en Nederland. Al vrij snel werd duidelijk dat hij in de pionierbossen op arme heidegronden maar zelden fijnbetakte, rechte onderstammen vormde (Muys & Maddelein 1993). Was deze struikachtige groei het gevolg van slecht gekozen uitgangsmateriaal of van de arme groeiomstandigheden?

Binnen het uitgestrekte natuurlijke verspreidingsgebied van Amerikaanse vogelkers komen grote vogelkersen met rechte stammen enkel voor op het Allegheny Plateau, op rijkere bosbodems in een gebied met jaarlijks meer dan 900 mm neerslag. Hier wordt het tot bij ons vermaarde Amerikaanse kersenhout geoogst.

In drogere en zandige delen van het Amerikaanse verspreidingsgebied groeit de soort als een kleine boom in de onderetage. In Europa werd Amerikaanse vogelkers vooral aangeplant op arme, droge zandgronden met 600 mm (Polen en Oost-Duitsland) tot 800 mm (Vlaanderen en Nederland) neerslag per jaar. Het idee om kwaliteitshout van Amerikaanse vogelkers te produceren in Europa is nog niet helemaal verdwenen, bv. in Duitsland en Turkije (Nysen 1998, Esen et al. 2007).

Bescherming tegen wind, brand en insecten

Na de eerste, teleurstellende fase van aanplantingen voor houtproductie volgde vanaf 1920 een tweede fase van aanplantingen. Amerikaanse vogelkers werd aangeplant als dekking voor wild, als wind- en brandwering in loofsingels rond naaldbestanden en om insectenplagen en brandgevaar ten gevolge van vergrassing te verminderen in de onderetage van bestanden met grove den.

Bodemverbeteraar?

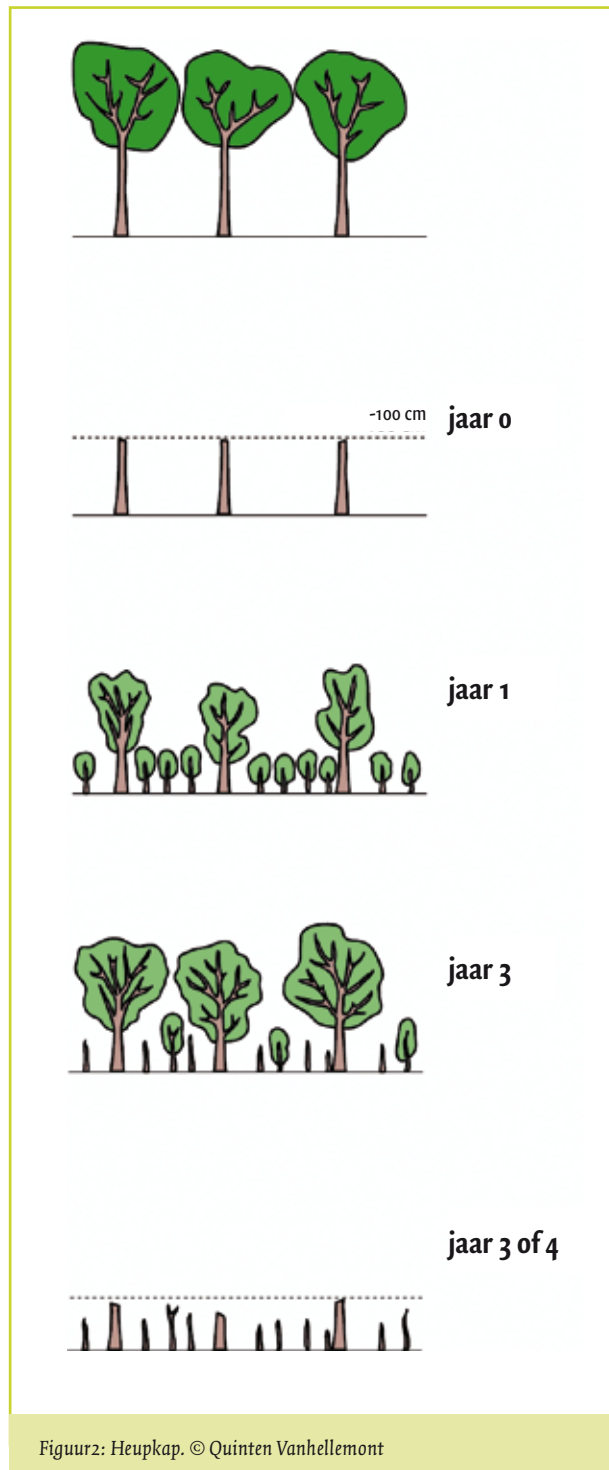
In dennenplantages wordt een dikke, zure strooisellaag gevormd. Bosbouwers dachten dat het bladstrooisel van Amerikaanse vogelkers zou zorgen voor een betere strooiselafbraak. Dat zou een gunstig effect hebben op de beschikbaarheid van voedingsstoffen voor de groei van de dennen en dus op de productiviteit van het bos. De bladeren van Amerikaanse vogelkers bevatten inderdaad hoge concentraties nutriënten en het strooisel van vogelkers breekt snel af (Lorenz et al. 2004).

Tot nog toe is het bodemverbeterende effect van Amerikaanse vogelkers echter niet eenduidig aangetoond. Onderzoek naar de zuurtegraad (pH) van de strooisellaag en de bovenste grondlagen levert uiteenlopende resultaten. De pH onder Amerikaanse vogelkers blijkt hoger (Anders 2005, Vanderhoeven et al. 2005), vergelijkbaar (Verheyen et al. 2007) of lager (Chabrerie et al. 2008).

Agressieve exoot?

Rond 1950 werden in Nederland de eerste problemen met Amerikaanse vogelkers gemeld. Daarna werd ook in Duitsland en België gewezen op de snelle verspreiding van de soort in bossen, heidegebieden en droge graslanden. In Nederland kwam rond 1955 de term 'bospest' in zwang (Van den Tweel & Eijsackers 1987).

Het massale optreden van Amerikaanse vogelkers in de onderetage van naaldbossen wordt vaak beschouwd als een bewijs van zijn agressieve verspreidingsstrategie. Nochtans zijn deze onderetages met Amerikaanse vogelkers ten dele het gevolg van de grootschalige en veelvuldige aanplantingen uit het verleden, zoals bv. blijkt uit onderzoek in Vlaanderen (Verheyen et al. 2007). Amerikaanse vogelkers werd massaal aangeplant en groeide op tussen zwakkere lichtboomsoorten in bossen waar later regelmatig opnieuw licht beschikbaar kwam door dunningen. Zo was het niet moeilijk voor Amerikaanse vogelkers om dichte struiklagen te vormen en zich uit te breiden naar naburige bestanden. De soort gedraagt zich heel wat minder invasief in bossen waar hij niet doelbewust werd aangeplant en waar zich een inheemse kruid-

Figuur2: Heupkap. © Quinten Vanhellemont

struik- en boomlaag ontwikkelde (Vanhellemont et al. 2009). Ook in landen waar de soort enkel als sierboom werd aangeplant zoals bv. Litouwen of Roemenië gedraagt hij zich (nog) niet invasief. In de bossen in Noord-Amerika waar de soort het beste groeit (Allegheny Plateau, bomen tot 35 m hoog), staat hij tussen andere schaduwtolerante soorten zoals rode esdoorn. Amerikaanse vogelkers groeit daar enkel door tot een grote boom als er gaten ontstaan in het kronendak.

BOX1: PRO SILVA EXCURSIE DUINOORD IN MALLE, 15 MEI 2009

Het bos weerbaar maken en Amerikaanse vogelkers gebruiken tegen Amerikaanse vogelkers

Het private landgoed Duinoord in Oostmalle omvat vooral bestanden op zandbodems met verschillende naaldboomsoorten. Beheerder Henri-Joe Dieryck ontwikkelt hier met Sus Willems experimentele controlemethodes. Ze willen een weerbaar bos waarin gewenste boomsoorten de groei-ruimte voor Amerikaanse vogelkers afsluiten. Prioritair zijn het aanpakken van zaadbomen van Amerikaanse vogelkers én de verjonging van gewenste boomsoorten. Bij de bestrijding worden zo weinig mogelijk betaalde werkuren en ook zo weinig mogelijk glyfosaat ingezet. De beheerders aanvaarden dat ze het beheer vele jaren moeten volhouden in elk behandeld bestand. Kern van de zaak is dat de beheerder voortdurend in zijn bos rondloopt en kijkt wat er gebeurt.

Bij **heupkap** gebruiken de beheerders de krachtige groei van Amerikaanse vogelkers tegen zichzelf (Fig. 2). Alle struiken van Amerikaanse vogelkers worden afgezaagd op heuphoogte. De stomp schiet opnieuw uit en de nieuwe scheuten vormen een dichte 'pruik', zoals bij een knotwilg (Fig. 3). Tegelijk kiemt de zaadbank en groeit het zogenaamde spinaziebed van vogelkerszaailingen op. De pruiken gaan elkaar na twee of drie jaar raken. Ze werpen een diepe schaduw, waardoor het zaailingenbed afsterft. Een of twee jaar daarna beginnen de twijgen in de pruiken bloesems en zaad te vormen. Voor dit gebeurt, wordt de stomp opnieuw afgezaagd, net onder de pruik. Het zaagvlak kan dan ingestreken worden met glyfosaat. Als alternatief kan de beheerder ook de twijgen herhaaldelijk afslaan, totdat de stomp uitgeput is. Dat werk gaat snel omdat de pruiken op een handige werkhooft zitten. Belangrijk is dat de eerste werkgang (het afzagen op heuphoogte) in Duinoord door brandhoutlieffhebbers is gebeurd, in ruil voor de bovenste stamstukken. Eventueel kan ook de tweede werkgang (het afzetten van de pruiken) door hen gebeuren, in ruil voor brandhout uit andere bestanden.

De heupkap is het meest effectief in een beginsituatie met een zeer dichte bezetting van Amerikaanse vogelkers. Binnen een paar jaar moeten de pruiken elkaar immers kunnen raken. Het is wel zo dat ook zaailingen van gewenste soorten afsterven onder de pruiken.

De fase waarin een spinaziebed van vogelkerszaailingen opgroeit, drijft vele beheerders tot wanhoop. Ook in Duinoord wordt aanvaard dat in deze situatie directe bestrijding geen optie is. Bijna altijd zijn in deze zee van zaailingen ook gewenste soorten aanwezig. Door die kleine eik, wilde lijsterbes, sporkehout, berk, douglas of

Figuur 3: In dit bestand werden alle struiken van Amerikaanse vogelkers afgezaagd volgens de heupkapmethode (hier op kniehoogte). De stomp schiet opnieuw uit en de nieuwe scheuten vormen een 'pruik', zoals bij een knotwilg.

lork rondom **selectief vrij te stellen**, krijgt die de kans om de eerste jaren mee door te groeien met de vogelkersverjonging. Een dergelijke controle met selectief wieden, breken of doorknippen gaat zeer snel voor een geoefend oog. Er wordt twee keer gecontroleerd, een keer in april-mei en een keer in juli-augustus. Dit lukt in ongeveer 1 mandag per ha en per jaar.

In de ruimte tussen de gewenste soorten laten de beheerders de rest van de vogelkerszaailingen ongemoeid. Die worden pas bestreden als ze in bloei dreigen te komen. Het lijkt erop dat deze vogelkerszaailingen de gewenste soorten ook beschermen tegen reevraat. Met deze methode kan jaren tijd gewonnen worden bij het vormen van een gevarieerde onderetage met gewenste soorten in homogene naaldbestanden met Amerikaanse vogelkers.

De zaailingen en de jonge bomen van douglas, Amerikaanse eik, beuk en tamme kastanje kunnen Amerikaanse vogelkers op termijn onderdrukken. Ze worden daarom zo veel mogelijk behouden in kwetsbare bestanden, zelfs als het niet de doelstelling is om ze naar de boomlaag te laten doorgroeien.

Meer informatie:

Sus.Willems@lne.vlaanderen.be, info@groeneap.be

Amerikaanse vogelkers vertoont ook heel wat eigenschappen van succesvolle invasieve soorten.

- Hij produceert veel zaad, al op jonge leeftijd. In situaties met veel licht, bv. bosranden of kapvlakten, begint de zaadproductie al na 4-7 jaar (Deckers et al. 2005). In gesloten bos komt de zaadproductie pas na 20 jaar echt op gang (Vanhellemont et al. ingediend).
- De zaden worden efficiënt verbreid door vogels en zoogdieren. In bos vallen duizenden zaden binnen 5-10 m van de zaadboom (Pairen et al. 2006). Enkele zaden worden verder verbreid. Boucault (2009) berekende dat vossen zaden maximum 15 km ver kunnen verbreiden, vogels 30-60 km ver. In open landschap maken vogels en zoogdieren gebruik van verspreide bomen of hagen waardoor er meer zaden verder verspreid worden dan in gesloten bos (Deckers et al. 2008).
- Als zaailing kan Amerikaanse vogelkers overleven in de schaduw; Amerikaanse vogelkers vertoont snelle groei in open situaties en heeft een krachtig opslagvermogen (Closset-Kopp et al. 2007).

Verdringer van inheemse soorten?

Amerikaanse vogelkers breidt 'agressief' uit, verdringt inheemse plantensoorten en hindert de verjonging van boomsoorten die ecologisch of economisch belangrijker zijn. Kortom, Amerikaanse vogelkers verstoort de gewenste bosontwikkeling. Is de (negatieve) invloed van Amerikaanse vogelkers op gewenste, inheemse soorten aan de soort zelf te wijten, of aan de hoge bedekkingsgraad van zijn struiklagen (Verheyen et al. 2007)? Is de natuurwaarde van een dennenbestand met een homogene struiklaag van sporkehout of wilde lijsterbes echt hoger dan die van een bos met een struiklaag van Amerikaanse vogelkers?

Amerikaanse vogelkers staat bij ons vooral in dennenbossen op arme zandbodems. Vooral op vochtige bodems zal de dichte struiklaag van Amerikaanse vogelkers het aantal soorten in de kruidlaag en de moslaag doen afnemen. Op droge bodems verandert de soortensamenstelling van de kruidlaag wel enigszins, maar het aantal soorten (diversiteit) neemt niet veel af (Godefroid et al. 2005, Verheyen et al. 2007, Chabrerie et al. 2008). Ons bos op arme zandbodems is van nature vrij soortenarm. De kenmerkende soorten zijn niet zeldzaam of waardevol voor het Europese natuurbehoud. De negatieve invloed van Amerikaanse vogelkers op de biodiversiteit is er daarom waarschijnlijk niet zo groot. Die invloed is veel belangrijker buiten het bos. In heiden of droge graslanden (Starfinger et al. 2003) worden wel vegetaties met een hoge natuurbehoudswaarde bedreigd (zie bv. het Europese Life-project DANAH, www.danah.be).

Er is geen aanwijzing dat Amerikaanse vogelkers de inheemse fauna negatief beïnvloedt. De struiklagen van

Amerikaanse vogelkers bieden veel beschutting. Vogels (bv. houtduif, merel, zanglijster, spreeuw) en zoogdieren (bv. vos, wild zwijn) eten de vruchten. De zaden worden gegeten door knaagdieren en door larven van de inheemse kersenpitkever (Boucault 2009). In vele naaldbestanden is het enige dood loofhout van enige omvang afkomstig van Amerikaanse vogelkers. Tientallen soorten inheemse insecten die niet in dood naaldbout kunnen leven, komen erin voor (Geudens 1997).

Belangrijk voor onze beeldvorming is dat Amerikaanse vogelkers zich bijna nergens in Europa ongestoord ontwikkelde. Hij staat vooral in intensief beheerde productiebossen. Daar werden vogelkers en de andere boomsoorten geplant, gedund en gekapt. Hierdoor weten we niet of Amerikaanse vogelkers generatie na generatie dominant kan blijven. Het zou erg leerzaam zijn om gedurende vele tientallen jaren zijn spontane ontwikkeling te volgen in een paar Europese bossen. Heel interessant zou zijn om bossen met verschillende boomsoorten met elkaar te vergelijken. Hoe ontwikkelt vogelkers zich als ook andere schaduwtolerante boom- en struiksoorten aanwezig zijn?

Het bosreservaat Ossenbos in Nederland is een zeldzaam voorbeeld van een referentiebos voor de ontwikkeling van Amerikaanse vogelkers. Recent onderzoek in het Ossenbos toonde aan dat grote grazers (ree, edelhert, wild zwijn) Amerikaanse vogelkers kunnen bevoordelen t.o.v. inheemse boomsoorten (Vanhellemont et al. in druk).

Bospest?

Vrijwel onmiddellijk na de eerste meldingen van de negatieve effecten van Amerikaanse vogelkers in de jaren 1950 werden bestrijdingsmethodes uitgetest en toegepast in Nederland, met als doel de bospest uit te roeien (Van den Tweel & Eijsackers 1987).

Bosbeheerders in Nederland, België en Duitsland proberen ondertussen al 50 jaar om Amerikaanse vogelkers terug te dringen met mechanische, chemische en biologische middelen. In Nederland besefte men in de jaren 1980-1990 dat Amerikaanse vogelkers niet meer uit te roeien is; de soort wordt nu als een lastig onkruid beheerst (Oosterbaan et al. 2003).

Beheersbaar onkruid

Lokaal kan Amerikaanse vogelkers beheerst worden, bij systematische inzet van voldoende middelen over een voldoende lange termijn. De hoge eigendomsversnippering van Europese bossen maakt het moeilijk om ze vogelkersvrij te maken. Het speerpunt van controlebeheer is niet 'een maximaal aantal hectares waar Amerikaanse vogelkers 100% verwijderd is'. Beheer moet een duurzame combinatie zijn van:

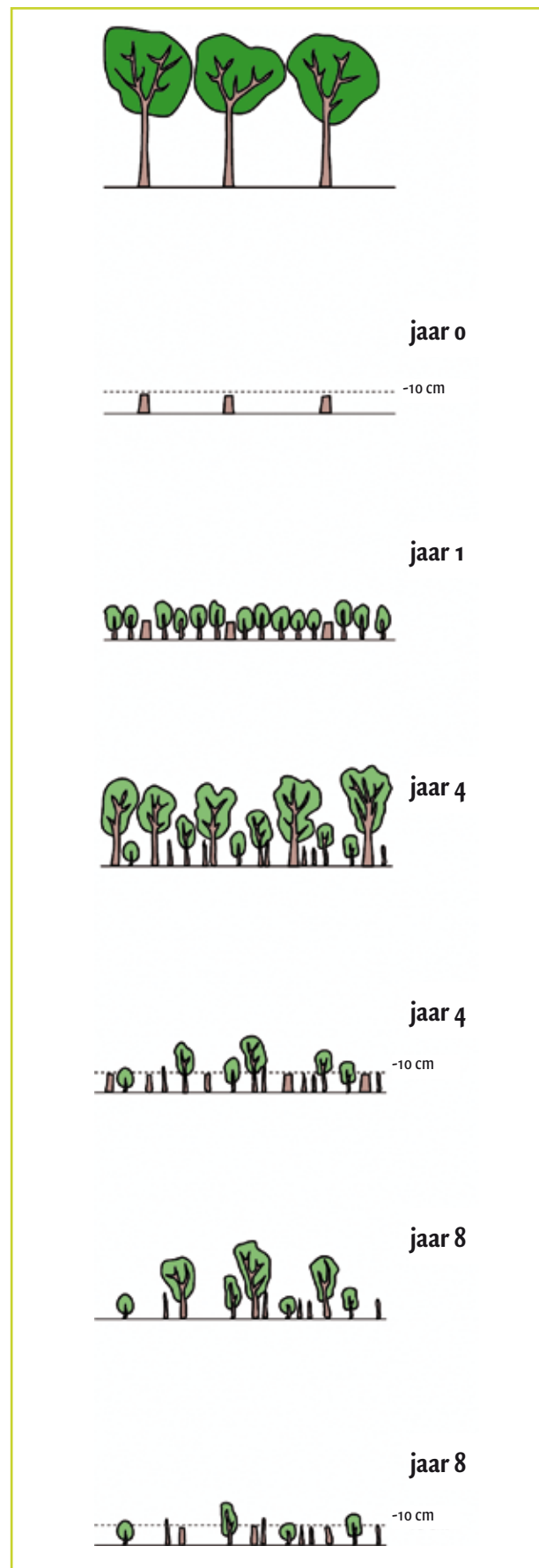
- weerbare bosbestanden ontwikkelen. In een soortenrijk, gelaagd bos zijn de mogelijkheden voor vestiging van Amerikaanse vogelkers kleiner, zeker als maar sporadisch zaden aangevoerd worden.
- bestrijding grondig overwegen. Bestrijding moet noodzakelijk zijn om de beheerdoelen te realiseren. De problemen veroorzaakt door de aanwezigheid van Amerikaanse vogelkers moeten groter zijn dan die van een volgehouden bestrijdingsbeheer (kosten en werkbelasting gedurende vele jaren).
- enkel bestrijden als er nadien onmiddellijk verjonging van gewenste soorten zal komen die de vrijgekomen groeiruimte direct en massaal inneemt (zie box 1). Hierbij kan gekozen worden voor een integrale aanpak of voor bestrijding op de plaatsen waar verjonging gepland is.
- zaadbronnen elimineren. Grote exemplaren die bloeien en zaad produceren worden prioritair verwijderd, ook in tuinen en houtkanten die aan het bos grenzen. Tot de zaadbomen van Amerikaanse vogelkers verwijderd zijn, wordt in de buurt best alle verstoring (dunning of groepenkap) vermeden. Een beheerder die regelmatig door zijn bos loopt, kan goed voorspellen waar zaadbomen zullen ontwikkelen en kan elk jaar gericht ingrijpen. Het wegnemen van de zaadbomen zal ook de bestrijding in aanpalende heideterreinen en graslanden vergemakkelijken.

Tegenwoordig gebruiken de meeste beheerders een mechanische methode in combinatie met gerichte toediening van glyfosaat. In Vlaanderen is dit meestal het afzagen en vervolgens instrijken van de stobben (stobbebehandeling) ofwel het inkerven en injecteren van stammen (hak en spuitmethode, zie Bosrevue 25).

In de kustduinen in Nederland wordt drinkwater ondiep gewonnen en is het gebruik van herbiciden ondenkbaar. Daar combineren de beheerders afkappen met nabegrazing door schapen, geiten of runderen (Ehrenburg et al. 2008).

Andere manieren om de hoeveelheid glyfosaat drastisch te beperken, zijn de heupkap (zie box 1) of het aanplanten van schaduwboomsoorten als beuk, esdoorn en linde.

Er is geen methode of bestrijdingsrecept dat in alle situaties gebruikt kan worden. Bovendien lukt bestrijding alleen als een methode volgehouden wordt op langere termijn (zie box 2). Zo bleek het afschaffen van de subsidie voor het afzagen van Amerikaanse vogelkers in de jaren 1980 in Nederland desastreus. De nazorg viel stil en veel van de toen behandelde bossen zijn intussen terug bij af of de situatie is er nog erger dan voorheen.

Figuur 4: Stobbebehandeling. © Quinten Vanhellemont

BOX2: PRO SILVA EXCURSIE OPHOVENERHEIDE IN BREE, 6 JUNI 2009

Amerikaanse vogelkers beheren: de aanhouder wint!

Ophovenerheide is een domeinbos in Meeuwen–Gruitrode met kenmerkende lange dreven van Amerikaanse eik. Hier werden recent aanzienlijke oppervlaktes voormalige landbouwgrond bebost. Ook homogene dennenbossen beslaan grote oppervlaktes, vroeger met de obligate onderetage van Amerikaanse vogelkers.

De beheerders van ANB hebben hier de middelen voor een grootschalige, systematische bestrijding van Amerikaanse vogelkers. Glyfosaat wordt beschouwd als een bruikbaar middel bij bestrijding, maar er wordt uiterst bedachtzaam mee omgegaan, omwille van de schadelijke effecten op het milieu en zeker ook op de bosarbeiders (huidcontact). De arbeidersploeg van Eddy Hubrechts hanteert sinds 1984 volgende principes:

- nauwkeurig bijhouden van de uitgevoerde maatregelen en de verbruikte hoeveelheid glyfosaat
- glyfosaat zeer spaarzaam toedienen op stobben
- aanvaarden dat de bestrijding in elk bestand jaren kan duren
- de gebruikte methodes voortdurend in vraag stellen

De uitvoering van bestrijdingsmaatregelen tegen Amerikaanse vogelkers wordt in Vlaanderen uiterst zelden gedocumenteerd (zie Bosrevue 25). Nochtans zijn dergelijke cijfers onmisbaar om iets te leren over de effectiviteit én de kosten (mandagen, materieel, brandstof en herbicide) van de gebruikte methodes. In de ANB beheerregio Noordoost-Limburg werd tussen 1995 en 2006 gemiddeld

140 ha per jaar behandeld (hoofdbestrijding of nazorg). Daaraan werd in elk werkjaar gemiddeld 0,7 mandag per behandelde ha besteed.

De meest toegepaste methode in Ophovenerheide is de **stobbebehandeling** (Fig. 4). Alle vogelkersen met een stam dikker dan 1 cm worden afgezaagd met een bosmaaier. Het zaagvlak wordt onmiddellijk daarna besproeid met een glyfosaatverdunding, met behulp van een rugsproeier met regelbare sproeikop. Om de 2 tot 6 jaar wordt deze behandeling herhaald. Nederlandse deelnemers aan de excursie meldden terloops dat er een bosmaaier met daarop gemonteerde sproeikop bestaat. Die werd al in de jaren 1980 ontwikkeld (Schaafsma & Rotteveel 1989).

De bestanden van Corsicaanse den die tijdens de excursie werden bezocht, hebben na 15 jaar bestrijding een struiklaag van vooral inheemse soorten. Op een eenzaam exemplaar na is vogelkers hier nu afwezig (Fig. 5). In bestanden 101, 102 en 106 met Corsicaanse en grove den van 1958, werd tussen 1995 en 2008 vier keer behandeld met in totaal 520 gram actieve stof glyfosaat op 13,6 ha. De hoofdbestrijding in 1995–1996 was nog een bladbesproeiing met in totaal 2,6 liter per ha aan 1,5 %. Daarna volgden nog twee stobbebehandelingen met in totaal 0,2 liter per ha aan 5 %.

Meer informatie: Eddy.Hubrechts@skynet.be

Figuur 5: Tijdens de excursie werd de grootschalige, systematische bestrijding van Amerikaanse vogelkers in domeinbos Ophovenerheide toegelicht. De resultaten blijven in elk geval niet uit: de bestanden van Corsicaanse den hebben na 15 jaar bestrijding een struiklaag van vooral inheemse soorten. Op een eenzaam exemplaar na is vogelkers hier nu afwezig.

Figuur 6: Zaadbron van Amerikaanse vogelkers.

Zinvol omgaan met Amerikaanse vogelkers vertrekt vanuit de overtuiging van de beheerder: hij wil ergens naartoe met zijn bos. De beheerder gaat niet uit van het opgelegde dogma dat een bospest nu eenmaal moet bestreden worden. Een bosbeheerder moet voortdurend rondkijken in zijn bos en zich vragen stellen bij het hoe en waarom van zijn bestrijdingsmaatregelen.

De toekomst: onderdeel van onze flora?!

Ondanks 50 jaar intensieve bestrijding komt Amerikaanse vogelkers nog heel veel voor in België, Nederland en Duitsland. In 1997 was Amerikaanse vogelkers zelfs de soort die zich het meest frequent verjongde in Vlaamse bossen (Waterinckx & Roelandt 2001).

De soort heeft een plaats veroverd – of liever: gekregen – in de flora van West- en Centraal-Europa. De grote natuurbeherende organisaties in Nederland bestrijden Amerikaanse vogelkers bewust of noodgedwongen alleen nog waar hij soorten of biotopen met een hoge natuurbehoudswaarde acuut bedreigt. Het multifunctionele bosbeheer streeft nog steeds naar het beheersen van Amerikaanse vogelkers op grote oppervlakten. Het is nog een open vraag of Vlaamse en Nederlandse bosbeheerders de stap van beheersen naar beheren van Amerikaanse vogelkers ooit zullen (durven) zetten. ■

Samenvatting en conclusie

In Europa is immens veel geld en tijd geïnvesteerd in Amerikaanse vogelkers. Dat gebeurde vaak op basis van (te) snel aanvaarde veronderstellingen. Bosbeheerders hebben de soort zowel aangeplant als later bestreden als gevolg van berichten over eigenschappen van Amerikaanse vogelkers, die onvoldoende onderbouwd bleken met grondige observaties. De perceptie van Amerikaanse vogelkers is bovendien sterk veranderd in de voorbije 400 jaar (Fig. 1). De belofte dat de sierboom Amerikaanse vogelkers waardevol hout zou kunnen produceren op arme zandbodems werd niet ingelost. Men baseerde zich op vermeende positieve ecologische eigenschappen van de soort op diezelfde bodems om nog meer aan te planten. Plots ging men over tot bestrijding van de 'bospest' die het bosbeeld agressief wijzigde. Dit nieuwe bosbeeld is echter grotendeels een weerspiegeling van de aanplantingen door bosbeheerders in voorgaande periodes.

Opvallend is dat men in Nederland veel vroeger begonnen is met het aanplanten en ook weer bestrijden van Amerikaanse vogelkers dan in Duitsland en België. Een betere uitwisseling van informatie over het gedrag van de soort had heel wat problemen en frustraties kunnen voorkomen. De aanwezigheid van Nederlandse beheerders op de Pro Silva excursies in Vlaanderen (box 1 en 2) geeft hoop op beterschap.

We willen niet nog een keer door Amerikaanse vogelkers ingehaald worden. Daarom moeten we als beheerder meer nadenken over de toekomstige effecten van onze ingrepen, en minder over de onmiddellijke resultaten. We moeten vaker en beter gaan kijken in onze bossen: ook in de zomer en ook in bestanden die volgens de beheertabel dit jaar niet aan verjonging, dunning of integrale vogelkersbestrijding toe zijn. We moeten informatie die we van bovenaf krijgen altijd kritisch afwegen tegen onze eigen inzichten. We moeten bij de (Europese) burens gaan kijken en de burens uitnodigen in ons bos. Zeker voor de gezelligheid, maar ook om over de echte beheervragen te praten.

Referenties: www.vbv.be

